

АДЖАН БРАМ

СТРАХ И БОЛКА

Превод от английски: Снежана Милева, 2011

chitanka.info

СВОБОДА ОТ СТРАХА

Ако вината означава да гледаме тухлената стена на миналото си и да виждаме само двете лоши тухли, които сме поставили накриво, то страхът означава да се взрем в стената на бъдещето си, виждайки само онова, което би могло да се обърка. Когато сме заслепени от страха, просто не можем да видим останалата част от стената, където всичко би могло да е наред. Ето защо страхът се преодолява, като видим цялата стена — също както в следващата история, случила се неотдавна в Сингапур, където бях отишъл да говоря.

Поредицата от четири публични беседи бе уредена месеци по-рано, голямата и скъпа зала в „Сънтек Сити“, побираща 2500 души, бе резервирана и по автобусните спирки бяха налепени плакати. И тогава избухна кризата с ТОРС (Тежък остър респираторен синдром). Когато пристигнах в Сингапур, всички училища бяха затворени, цели жилищни блокове бяха поставени под карантина и правителството съветваше хората да не посещават никакви публични прояви. Страхът бе огромен. Попитаха ме:

— Да го отложим ли?

Същата сутрин ежедневникът предупреждаваше на първа страница с големи черни цифри, че по официални данни 99 жители на Сингапур са заразени с ТОРС. Попитах колко души наброява населението на града в момента. Отговорът беше: приблизително 4 miliona duishi.

— Това означава — казах аз, — че 3 999 901 сингапурци нямат ТОРС! Да действаме!

— Ами ако някой се зарази? — каза страхът.

— Ами ако никой не се зарази? — отвърна мъдростта. И вероятността беше на страната на мъдростта.

И така, беседите се състояха. Първата вечер дойдоха 1500 души, броят им постепенно нарастваше и последната вечер залата бе пълна. Общо около 8000 души посетиха беседите. Те се научиха да се противопоставят на ирационалния страх, а това щеше да ги направи

още по-смели в бъдеще. Беседите им харесаха и те си тръгнаха удовлетворени, което означаваше, че имунната им система имаше повече сили да се бори с вируса. И както подчертавах в края на всеки разговор, когато се смееха на историите ми, те тренираха белите си дробове и така укрепваха респираторната система! Разбира се, нито един от тях не прихвата ТОРС.

Възможностите за бъдещето са безкрайни. Когато вниманието ни е съсредоточено единствено върху възможностите за неуспех, това се нарича страх. Когато помним и другите възможности — които обикновено е по-вероятно да се случат, — това се нарича *свобода от страх*.

ПРЕДСКАЗВАНЕ НА БЪДЕЩЕТО

Много са хората, които искат да узнаят бъдещето. Някои са прекалено нетърпеливи, за да го изчакат да се случи, затова търсят услугите на оракули и гадатели. Искам да ви предупредя: Никога не се доверявайте на беден гадател!

Медитиращите монаси се смятат за превъзходни гадатели, но обикновено отказват да съдействат.

Веднъж един дългогодишен ученик на Аджан Ча помолил големия учител да му предскаже бъдещето. Аджан Ча отказал: добрите монаси не предсказват съдби. Ученикът обаче настоял. Той напомнил на Аджан Ча колко пъти му е предлагал храна, колко дарения за манастира е направил и как го е карал със собствената си кола за своя сметка, пренебрегвайки работата и семейството си. Аджан Ча разбраł, че човекът няма да се откаже, затова му рекъл, че ще направи едно изключение от правилото си да не гадае.

— Дай ми ръката си. Дай да ти видя дланта.

Ученикът се развълнувал Аджан Ча не бил гледал на ръка на друг ученик. Наистина специално събитие. Освен това Аджан Ча бил смятан за светец, който притежава необикновени способности. Каквото кажел, че ще се случи, със сигурност щяло да се случи. Аджан Ча започнал да проследява линиите по дланта на ученика с показалеца си. От време на време промърморвал: „О, интересно“ или „Добре, много добре“, или „Невероятно“. Бедният ученик изгарял от нетърпение.

Когато приключи, Аджан Ча пуснал ръката му и казал:

— Ученико, ето как ще се развие бъдещето ти.

— Да, да — бързо отвърнал ученикът.

— А аз никога не греша — добавил Аджан Ча.

— Знам, знам. Е, какво ще е бъдещето ми? — попитал ученикът, преизпълнен с вълнение.

— Бъдещето ти ще е несигурно — отговорил Аджан Ча. И не грешал!

ХАЗАРТ

Парите трудно се събират, но лесно се губят — а най-лесният начин да се изгубят е хазартът. Всички комарджии рано или късно губят. Въпреки това, хората обичат да гадаят бъдещето, за да разберат дали ще спечелят много пари от хазарт. Разказвам следващите две истории, за да им покажа опасността от предсказването на бъдещето дори когато получаваме знаци.

Една сутрин мой приятел сънувал един от онези сънища, които са толкова ярки, сякаш са напълно реални. В съня му се появили 5 ангела и му дали 5 големи гърнета със злато — цяло състояние. Когато отворил очи, в спалнята му нямало ангели, нито — уви — гърнета със злато. Но сънят бил много странен.

Когато влязъл в кухнята, видял, че за закуска го чакат 5 сварени яйца с 5 филии препечен хляб. Посегнал към сутрешния вестник и забелязал датата — 5 май (5-ия месец). Нещо странно се случвало. Той разгърнал последните страници, където били надбягванията с коне. С изумление видял, че в Аскот (5 букви), надбягане номер 5, кон номер 5 се наричал... Пет ангела! Сънят бил предзнаменование.

Той си освободил следобеда от задължения. Изтеглил 5 хиляди долара от сметката си. Отишъл на надбягванията, при 5-ия букмейкър, и заложил петте хиляди долара в надбягане номер 5, на кон номер 5, Пет ангела. Нямало начин сънят да не е верен! Сънят не грешал. Конят завършил 5-и.

Втората история се случила в Сингапур преди няколко години. Австралиец бил женен за симпатична китайка от Сингапур и веднъж, докато били на гости на семейството й там, мъжете го поканили да отиде с тях на следобедните конни надбягвания. Австралиецът се съгласил. Преди да отидат обаче, те държали да спрат в известен будистки храм, за да запалят благовонни пръчици и да се помолят за късмет. Когато пристигнали в храма, всичко било в безпорядък. Затова те хванали метлите, намерили парцал и вода и почистили навсякъде.

После запалили благовонията, помолили за късмет и отишли на надбягванията. Всички до един загубили сериозно.

Същата нощ австралиецът сънувал конни надбягвания. Когато се събудил, ясно помнел името на печелившия кон. Щом видял във вестника, че наистина има кон с това име, който щял да се състезава същия следобед, той позвъnil на роднините и им казал добрата новина. Те отказали да повярват, че китайски дух покровител на сингапурски храм би казал на бял човек името на печеливш кон, и не обърнали внимание на съня му. Той отишъл на надбягванията и заложил много пари на коня. Конят спечелил.

Духовете пазители на китайските храмове явно харесват австралийците. Роднините на жена му не можели да си намерят място от яд.

КАКВО Е СТРАХЪТ?

Страхът означава да търсим недостатъци в бъдещето. Само ако помнехме колко несигурно е то, никога нямаше да се опитваме да предричаме какво би могло да се обърка. И дотук със страхъ.

Като малък изпитах ужас от посещението при зъболекаря. Веднъж имах час, а не исках да ходя. Побърках се от притеснение. Когато влязох в кабинета, ми казаха, че часът ми е отменен. Осъзнах каква загуба на ценно време е страхът.

Страхът изчезва в несигурността на бъдещето. Но ако не използваме мъдростта си, той може да ни погуби. Страхът едва не погуби младия будистки монах новобранец. Малък скакалец в телевизионния сериал „Кунгфу“. Бях луд по този филм в последната година от учителстването си, преди да стана монах.

Един ден слепият учител отведе Малък скакалец в задната стаичка на храма, която обикновено бе заключена. Вътре имаше басейн, широк около 6 метра, над който като мост бе прехвърлена тясна дървена дъска. Учителят предупреди Малък скакалец да стои подалече от ръба на басейна, защото съдържа не вода, а силна киселина.

— След седем дни — каза той на Скакалеца — ще бъдеш изпитан. Ще трябва да минеш по дъската над басейна с киселина. Но внимавай! Виждаш ли костите, които плуват вътре?

Скакалеца предпазливо надникна и видя много кости.

— Те са на новобранци като теб.

Учителят изведе Скакалеца от зловещата стая и двамата излязоха в слънчевия двор на храма. Там по-старите монаси бяха поставили дъска със същата големина върху две тухли. През следващите седем дни единственото задължение на Скакалеца бе да се упражнява да ходи по дъската.

Лесна работа. След няколко дни той минаваше по нея, пазейки съвършено равновесие, дори с превръзка на очите. Дойде денят на изпита.

Учителят го заведе в стаята с басейна, пълен с киселина. На дъното проблясваха костите на новобранците, които бяха паднали преди него. Скакалеца стъпи на края на дъската и се обърна, поглеждайки учителя.

— Върви — каза му той.

Дъската, поставена над киселината, бе много по-тясна от дъската в двора на храма. Малък скакалец пристъпи, но неуверено; започна да се люшка застрашително. Не беше стигнал и до средата, а вече се поклащаше доста силно. Сякаш всеки момент щеше да падне в киселината. И тогава спряха филма за реклами.

Принуден бях да изтърпя глупавите реклами, тревожейки се дали бедният Малък скакалец щеше да си спаси костите.

Рекламите свършиха и се пренесохме обратно в стаята с басейна. Скакалеца започваше да губи самообладание. Видях го как прави нестабилна крачка. После се заклати. И пляс!

Слепият стар учител се разсмя, когато чу Малък скакалец да плиска из водата. Това не бе киселина, а само вода. Старите кости бяха хвърлени вътре като „специални ефекти“. Бяха заблудили мен, както бяха заблудили и Малък скакалец.

— Какво те накара да паднеш? — попита сериозно учителят. — Страхът те накара да паднеш, Малък скакалец, страхът, нищо друго.

СТРАХЪТ ОТ ГОВОРЕНЕ ПРЕД ПУБЛИКА

Казвали са ми, че един от най-големите страхове на хората е да говорят пред публика. На мен често ми се налага да говоря пред публика: в храмове и на конференции, на сватби и погребения, в токшоута по радиото и дори на живо по телевизията. Това е част от задълженията ми.

Помня един случай, когато пет минути преди началото на публична беседа ме обхвана страх. Не бях подготвил нищо; нямах представа какво ще кажа. Близо триста души седяха в залата в очакване да бъдат вдъхновени. Всички те се бяха отказали от други занимания вечерта, за да дойдат да ме слушат. Започнах да си мисля: „Ами ако нищо не ми хрумне? Ами ако кажа не каквото трябва? Ами ако се изложа?“.

Страхът винаги започва с мисълта „ами ако“ и продължава с нещо катастрофално. В този момент предсказвах бъдещето, и то негативно. Държах се като глупак. Знаех, че постъпвам глупаво; знаех го на теория, но това не ми помагаше. Страхът продължаваше да ме задушава. Бях загазил.

Въпросната вечер открих трик — на монашески език „изкусно средство“, — с помощта на който преодолях страха си и който оттогава до днес действа безотказно. Реших, че няма значение дали публиката ще хареса беседата ми, стига самият аз да я харесам. Реших да се забавлявам.

Винаги, когато изнасям беседа, аз се забавлявам. Наслаждавам се. Рассказвам смешни истории, често за своя сметка, и се смея заедно със слушателите. В предаване по сингапурско радио разказах за предсказанието на Аджан Ча за валутата на бъдещето. (Сингапурците се интересуват от икономика.)

Веднъж Аджан Ча предсказа, че светът ще остане без хартия за банкноти и метал за монети, така че хората ще трябва да намерят нещо друго, което да използват в ежедневните си сделки. Той предрече, че за пари ще им служат топчета, направени от кокоши изпражнения. Хората

ще се разхождат с джобове, пълни с кокоши лайна. Банките ще ги трупат и крадците ще се опитват да ги крадат. Богатите ще се хвалят колко много курешки притежават, а бедните ще мечтаят да спечелят голяма купчина курешки от лотарията. Правителствата ще се занимават основно със ситуацията с кокошите лайна в страната, а екологичните и социалните въпроси ще дойдат на дневен ред едва когато в обращение бъдат пуснати достатъчно курешки.

Каква е съществената разлика между банкнотите, монетите и курешките? Няма такава.

Беше ми забавно да разкажа тази история. В нея се съдържа послание, свързано с настоящата култура. Освен това е смешна. Сингапурските слушатели много я харесаха.

Веднъж ми „просветна“, че ако решиш да се забавляващ докато говориш пред публика, ставаш спокоен. Психологически е невъзможно да се забавляващ и в същото време да изпитваш страх. Когато съм спокоен, идеите потичат свободно в ума ми и излизат през устата ми гладко и красноречиво. А и публиката не се отегчава.

Веднъж един тибетски монах обясни колко е важно да разсмееш публиката по време на беседа.

— Само да си отворят устата — каза той, — и можеш да хвърлиш вътре хапчето на мъдростта!

Аз никога не подготвям беседите си. Вместо това подготвям сърцето и ума си. Монасите в Тайланд се обучават да не подготвят думите си, а да бъдат готови да говорят без предизвестие по всяко време.

Беше Магха Пуджа — вторият по значимост годишен будистки празник в Североизточен Тайланд. Намирах се в „Уат Нонг Па Понг“, манастира на Аджан Ча, заедно с близо двеста монаси и хиляди миряни. Аджан Ча бе много известен. Това бе петата ми година като монах.

След вечерната служба дойде време за основната беседа. При такива важни събития обикновено говореше Аджан Ча, но невинаги. Понякога погледът му тръгваше по редиците от монаси — спре ли се на теб, значи си загазил. В сравнение с мнозина други аз бях още млад монах, но с Аджан Ча човек никога не е сигурен.

Той погледна към седящите монаси. Очите му стигнаха до мен и продължиха нататък. Безмълвно въздъхнах от облекчение. После очите

му тръгнаха в обратна посока. И познайте къде спряха!

— Брам — нареди Аджан Ча, — ти ще изнесеш главната проповед.

Нямаше измъкване. Трябаше да произнеса импровизирана проповед на тайски в продължение на час пред учителя си, братята монаси и хиляди миряни. Нямаше значение дали проповедта е добра. Важното бе да я изнеса.

Аджан Ча никога не казваше дали е била добра. В това бе идеята. Веднъж той накара един опитен монах от Запад да изнесе проповед пред миряните, които се бяха събрали в манастира за седмичния ритуал. След като говори около час, монахът пристъпи към заключителните думи, Аджан Ча го прекъсна и му каза да продължи още час. Беше доста трудно. Но той се справи. И когато се готвеше да завърши, след като се бе мъчил да говори на тайски не един, а два часа, Аджан Ча нареди проповедта да продължи още час. Това беше невъзможно. Познанията по тайски на западняците стигат дотук. Накрая започваш да се повтаряш и потретваш. Слушащите се отегчават. Но нямаше друг избор. В края на третия час повечето хора и без това си бяха тръгнали, а останалите разговаряха помежду си. Дори комарите и стенните гущери бяха отишли да спят. В края на третия час Аджан Ча нареди още един час! Монахът се подчини. После каза, че след такова преживяване (проповедта приключи след четвъртия час), когато проникнал в самите дълбини на реакциите на слушателите, вече не се боял да говори пред публика.

Ето как ни обучаваше великият Аджан Ча.

СТРАХЪТ ОТ БОЛКАТА

Страхът е основна съставка на болката. Именно той прави болката да боли. Махнем ли страхът, остава само усещането.

В средата на 70-те години на двайсети век в беден и отдалечен горски манастир в Североизточен Тайланд страдах от лош зъбобол. Нямаше как да отида на зъболекар, нямаше телефон, нито електричество. Нямахме дори аспирин или парацетамол в шкафчето с лекарствата. От горските монаси се очакваше да търпят.

Късно вечерта, както често се случва, когато човек е болен, болката се усили. Смятах себе си за корав монах, но този зъбобол бе истинско изпитание за издръжливостта ми. Едната страна на устата ми пулсираше от болка. Това със сигурност бе най-лошият зъбобол, който някога съм имал. Опитах се да се спася от болката, като медитирам върху дишането. Бях се научил да фокусирам вниманието си върху дишането, когато комарите ме нападнеха; понякога преброявах четиридесет по тялото си, но бях в състояние да преодолея усещането, като се съсредоточа върху друго. Болката в устата ми обаче бе невероятно силна. Успях да концентрирам ума си върху дишането за 2–3 секунди, след което болката с ритник отваряше вратата на ума, която бях затворил, и нахлуваше яростно.

Станах, излязох и опитах ходеща медитация. Бързо се отказах и от нея. Това не бе „ходеща“, а „бягаща“ медитация. Не можех да вървя бавно. Болката ме контролираше, караше ме да тичам. Но нямаше къде да избягам. Страданието бе непоносимо. Струваше ми се, че полудявам.

Изтичах обратно в колибата, седнах и започнах да напявам. За будистките песнопения се твърди, че притежават свръхестествена сила. Те могат да носят сполука, да прогонват опасните животни и да лекуват болести и болка — или поне така се твърди. Аз обаче не го вярвах. Имах научна диплома. Магическите песнопения бяха измама, трик за лековерните. Та започнах да напявам с безумната надежда, че това ще помогне. Бях отчаян. Не след дълго обаче трябваше да спра.

Осъзнах, че викам, направо изкрешявах думите. Беше много късно и се боях, че ще събудя другите монаси. Така както ревях, сигурно щях да събудя цялото село, отдалечено на два километра! Болката не ми даваше да пея нормално.

Бях сам в джунглата, на хиляди километри от родната страна, лишен от каквото и да било удобства, обзет от нетърпима болка, от която не можех да избягам. Бях опитал всичко, което знаех, всичко. Просто не издържах повече. Дотам бях стигнал.

Такива моменти на истинско отчаяние отварят врати към мъдростта, които в обикновения живот остават невидими. Една такава врата се отвори пред мен и аз влязох. Честно казано, нямах избор.

Спомних си думите „отпусни се“. Много пъти преди това ги бях чувал. Бях разяснявал смисъла им пред приятели. Мислех си, че знам какво означават — така действа заблудата. Готов бях да пробвам всичко, затова се опитах да се отпусна тотално. И за пръв път в живота си наистина го направих.

Тогава се случи нещо, което ме разтърси. Ужасната болка изчезна мигновено и на нейно място се настани възхитително блаженство. Вълни на наслада заливаха тялото ми. В ума ми настана дълбок покой, несмутим и прекрасен. Този път медитирах с лекота, без усилие. След медитацията в ранните часове на деня легнах да си почина. Спах дълбоко и спокойно. Когато се събудих за монашеските си задължения, установих, че ме боли зъб. Но болката не можеше изобщо да се сравни с тази от предишната вечер.

ОСВОБОЖДАВАНЕ ОТ БОЛКАТА

В предишната история това, от което се освободих, бе страхът от зъбобола. Бях приветствал болката, приех я и й позволих да съществува. Ето защо тя си отиде.

Много мои приятели са пробвали този метод, когато са страдали от силни болки, но без особен резултат. После идват при мен и се оплакват, твърдейки, че моят зъбобол бил нищо в сравнение с тяхната болка. Това не е вярно. Болката е нещо лично и не може да бъде измерена. Обяснявам им защо методът не е подействал, като използвам следната история с трима мои ученици.

Първият, страдащ от силни болки, се опитва да се „освободи“:

- Освободи се — казва си той спокойно и зачаква.
- Освободи се! — повтаря, когато нищо не се случва.
- Просто се освободи!
- Хайде де, освободи се.
- Казвам ти, освободи се!
- ОСВОБОДИ СЕ!

Това може да ни се стори забавно, но именно така постъпваме всички в повечето случаи „Освобождаваме се“ не от онова, от което трябва. Би трябвало да се освободим от този, който казва: „Освободи се!“. Би трябвало да се освободим от „вездесъщия контролиращ“, който се крие в нас — а всички знаем кой е той. Да се освободим означава да няма контролиращ.

Вторият ученик, също страдащ от ужасни болки, помни този съвет и спира да контролира. Седи си с болката и си мисли, че се е „освободил“. Десет минути по-късно болката е все същата, затова той се оплаква, че „освобождаването“ не действа. Обяснявам му, че това не е начин да се отървем от болката, а да сме свободни от болката. Вторият ученик се е опитвал да сключи сделка с болката: „Ще спра да контролирам за десет минути и ти, болко, ще изчезнеш. Става ли?“.

Той не спира да контролира болката, а се опитва да я накара да си отиде.

Третият ученик, също обзет от голямо страдание, казва на болката нещо такова: „Болко, сърцето ми е отворено за теб — каквото и да ми направиш. Влез“.

Този ученик е безусловно готов да позволи на болката да продължи, докогато поиска, дори до края на живота му — да й позволи даже да се усили. Той дава свобода на болката. Отказва се от опитите да я контролира. Ето това е освобождение. Едва тогава болката изчезва.

ТМ, ИЛИ КАКВО Е ТРАНСЦЕН-ДЕНТАЛНО ЛЕЧЕНИЕ [1]

Един член на нашата общност има много лоши зъби. Част от тях трябва да бъдат извадени, но той не искаше да му слагат упойка. Накрая намери зъбен хирург в Пърт, който се съгласи да ги извади по този начин. Ходил е вече няколко пъти и това не е никакъв проблем за него.

Да позволиш на зъболекар да ти извади зъб без упойка е достатъчно впечатляващо, но този чешит направи нещо повече — сам си извади зъб.

Видяхме го да стои пред работилницата на манастира, стиснал обикновени клещи с току-що изтръгнатия окървавен зъб. Нямаше проблем — той почисти клещите от кръвта, преди да ги върне в работилницата.

Попитах го как успя да направи такова нещо. Отговорът илюстрира красноречиво защо страхът е основна съставка на болката.

— Когато реших сам да си извадя зъба — да холя всеки път при зъболекаря е такава досада, — не ме болеше. Когато тръгнах към работилницата, и това не болеше. Когато взех клещите, не болеше. Когато хванах зъба в клещите, все така не болеше. Когато извих клещите и дръпнах, е, тогава ме заболя, но само за няколко секунди. След като извадих зъба, болката изобщо не беше силна. Някакви си пет секунди, не повече.

Ти, читателю, навярно се мръщиш, докато четеш тази истинска история. Заради страхът сигурно изпитваш по-голяма болка, отколкото е изпитал той! Ако опиташи да извършиш същия подвиг, най-вероятно ще те заболи ужасно още преди да стигнеш до работилницата за клещите. Предусещането — страхът — е основната съставка на болката.

НЯМАЙ ГРИЖИ

Когато спрем да контролираме, оставайки потопени в текущото и отворени за несигурността на бъдещето, ние се избавяме от плена на страха. Тогава откликваме на житейските предизвикателства със своята изначална мъдрост и успешно излизаме от всякакви неприятни ситуации.

Веднъж стоях на една от шестте опашки за митническа проверка на летището в Пърт, завръщайки се от невероятно пътуване до Шри Ланка през Сингапур. Опашките вървяха бавно, явно проверяваха щателно. От една странична врата се появи служител с малко куче, обучено да открива наркотици. Новопристигналите пътници се заусмихваха нервно, когато митничарят поведе кучето по редиците. Въпреки че не носеха наркотици, личеше си че си отдъхват облекчено, след като кучето ги подушеше и отминеше.

Когато стигна до мен и ме подуши, умното кученце спря. Зарови муцунката си в робата ми, описвайки с опашката си големи бързи дъги. Служителят трябваше да дръпне силно каишката, за да го накара да тръгне. Човекът пред мен на опашката, който допреди минута се бе държал много дружелюбно, сега се бе отдръпнал на крачка от мен. Бях сигурен, че и двойката зад мен бе направила същото.

Пет минути по-късно, когато се намирах доста по-близо до гишето, кучето бе доведено отново. То тръгна по опашките, като подушваше за кратко всеки пътник и отминаваше. Когато стигна до мен, отново спря. Главата му се зарови в робата ми и опашката му полудя. Пак се наложи служителят да го дръпне насила. Усещах как всички ме гледат. Много хора биха се поразтревожили в такъв момент, но аз бях абсолютно спокоен. Ако отидех в затвора, щях да срещна много приятели там; освен това, в затвора хранят доста по-добре, отколкото в манастира!

Когато дойде моят ред, бях щателно претърсен. Не носех наркотици: монасите не приемат дори алкохол. Не ме накараха да се съблека, сигурно защото не показвах страх. Само ме попитаха защо

според мен кучето бе спряло единствено при мен. Отговорих, че монасите изпитват голямо състрадание към животните и може би кучето е усетило това; а може би е било монах в предишното си съществуване. След това ме пуснаха.

Веднъж се разминах на косъм с юмрука на едър австралиец ядосан и полуниян. Липсата на страх обърна нещата и ми спаси носа.

Тъкмо се бяхме преместили в новия градски храм, малко на север от Пърт. Организирахме тържествена церемония за откриването му, на която, за наша изненада и удоволствие, бяха приели да дойдат тогавашният губернатор на Западна Австралия — сър Гордън Рийд, и съпругата му. Аз получих задачата да се погрижа за голямата шатра в двора и столовете за посетителите и специалните гости. Нашият касиер ми каза да намеря най-доброто; искахме да се представим много добре.

След известно проучване открих една компания, която даваше шатри срещу доста висок наем. Намираше се в едно от богатите западни предградия на Пърт и осигуряваше шатри за градинските партита на милионерите. Обясних им какво искам и защо трябваше да е най-доброто. Жената, с която разговарях, каза, че разбира, затова направих заявката.

Шатрата и столовете пристигнаха късно в петък следобед, докато помагах в задния двор на храма. Когато дойдох да проверя доставката, камионът и мъжете си бяха заминали. Не можех да повярвам на очите си — шатрата цялата бе покрита с червен прах. Бях разочарован, но проблемът можеше да се поправи. Заловихме се да я поливаме с маркуч. После проверих столовете за гостите, които се оказаха не по-малко мръсни. Взехме парцали и моите безценни доброволци започнаха да ги чистят един по един. И накрая погледнах столовете за специалните гости. Действително бяха специални — нямаше стол с еднакво дълги крака! Всички се клатеха силно.

Не можех да повярвам. Това бе прекалено. Изтичах до телефона, обадих се в компанията и успях да говоря с жената малко преди да си тръгне за уикенда. Обясних ѝ ситуацията, като подчертах, че не можем да настаним губернатора на Западна Австралия на такъв стол по време

на церемонията. Ами ако падне? Тя прояви разбиране, извини се и ме увери, че ще се погрижи столовете да бъдат сменени до час.

Този път лично изчаках камиона да дойде. По някое време го видях да се носи по пътя към нас. На петдесетина метра от храма, докато камионът все още се движеше доста бързо, от него скочи един от мъжете и дотича с яростен поглед и стиснати юмруци.

— Кой е шефът тук? — ревна той. — Искам да видя шефа!

По-късно разбрах, че нашата поръчка е била последната за седмицата. След нас мъжете приключили и се оттеглили в кръчмата, за да отпразнуват началото на почивните дни. Вероятно вече са били обърнали по няколко питиета, когато управителят влязъл в кръчмата и наредил всички да се върнат на работа. На будистите им трябвали други столове.

Пристъпих към мъжа и казах спокойно:

— Аз отговарям за това. С какво мога да ви помогна?

Той приближи лицето си до моето, почти докосвайки носа ми със стиснатия си юмрук. Очите му пламтяха от гняв. От устата му, на сантиметри от мен, се разнасяше силна миризма на бира. Не изпитвах страх, нито превъзходство. Просто се отпуснах.

Моите така наречени приятели спряха да чистят, за да гледат. Нито един не дойде да ми помогне. Много благодаря, приятели!

Конfrontацията продължи една-две минути. Бях удивен от това, което ставаше. Разгневеният работник стоеше като замръзнал пред реакцията ми. Свикнал да вижда насреща си или гняв, или контраагресия, сега мозъкът му не знаеше как да реагира на човек, който стоеше спокоен въпреки юмрука пред лицето му. Знаех, че не може нито да ме удари, нито да отстъпи. Липсата на страх го озадачаваше.

По това време камионът вече бе паркиран и шефът им се приближи към нас. Той сложи ръка на рамото на замръзналия работник и каза:

— Хайде, да разтоварим столовете.

Това го изведе от безизходицата, давайки му възможност да действа.

— Да — казах аз. — Ще ви помогна.

И заедно разтоварихме столовете.

[1] Игра на думи: TM е абревиатура на трансцендентална медитация, а думата *transcendental* съдържа в себе си *transcend* — трансцендирам, и *dental* — дентален. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.